

Halloween nebo Dušičky? U brněnských studentů stále ještě vítězí tradice Dušiček

1.11.2024 - Klára Bašeová | Katedra mediálních studií a žurnalistiky

Halloween, jehož název je odvozen od „All Hallow’s Eve“, tedy „předvečer Všech svatých“, se slaví 31. října. Pochází z Irska, kde se v tento den slavil Samhain neboli pohanský svátek, který oslavoval konec léta a prolínal se při něm svět živých a mrtvých.

„I když plánuji jít na halloweenskou party, tak jsou pro mě Dušičky pořád tradicí času stráveného s širší rodinou. Kdy zavzpomínáme na ty, kteří už v našich životech nejsou, a navíc se jako rodina sejdem, což se tak často nestává,“ říká Kristýna Jiránková studentka Filozofie na Masarykově univerzitě.

Věřilo se, že v noci z 31. října na 1. listopad se domů vracejí duše zemřelých a hledají pomoc příbuzných, aby mohli zpět do země mrtvých. Aby duchové nezabloudili, lidé jim svítili svítilnami z vydlabaných řep, místo nichž se později začaly používat dýně. Lidé se také převlékali do starých hadrů a malovali si obličej, což se také zachovalo dodnes v podobě kostýmů.

Vystěhovalci zvyk přenesli v 19. století do USA, kde se všeobecně rozšířil, a odtud ho s expanzí americké kultury přejímaly další země. Počátkem 20. století se svátek komercializoval. Od třicátých let začíná být populární nošení kostýmů a kolem roku 1950 se v USA objevuje koledování po domech, které v 80. letech proniklo i do Británie, a pak dále do Evropy, dokonce až do České republiky.

„Mně osobně se Halloween moc nelíbí, ale rozumím, že pro někoho může být zajímavý. Přijde mi, že jde spíš o komerční svátek. Lidé často nakupují spoustu dekorací, kostýmů a sladkostí, což je fajn, pokud k tomu člověk přistupuje udržitelně a nepřehání to. Dušičky jsou mi bližší. Myslím, že je důležité uctít památku zesnulých, zamyslet se nad tím, co pro nás ti, kteří mezi námi už nejsou, znamenali a možná si na ně zavzpomínat s rodinou,“ vysvětluje Alžběta Zavřelová, studentka Mendelovy univerzity.

V Česku se slavení Halloweenu zastavilo u vyřezávání dýní, výzdoby domů a kostýmových party, kdežto v Americe a Británii jsou celé oslavy postavené na „trick or treat“ neboli koledování dětí oblečených v kostýmech o sladkosti, kde při neotevření dveří není neobvyklé najít další den pastu na dveřích, vajíčka na autě anebo stromy obalené toaletním papírem. V některých městech dokonce soutěží o dům s nejstrašidelnější výzdobou.

„Halloween vůbec neslavím a ani mi nepřijde, že to má takový význam tady v Česku, jaký já bych si představovala. Kdyby se to tady slavilo jako třeba v Americe, mělo by to pro mě větší kouzlo než jen jít v nějakém kostýmu na párty. Klasičtější svátek u nás jsou Dušičky, u kterých se musím přiznat, že už taky doma neslavíme, tak jako dřív. Vždy jsme se sešli ve více lidech a obešli všechny hřbitovy, kam jsme donesli nějakou kytici nebo věnec a svíčku. Poslední roky spíše zapálíme svíčku z domova a vzpomínáme na ty naše blízké, co odešli. Ať už lidský nebo zvířecí,“ sdílí Agáta Staňková, studentka Veterinární univerzity v Brně.

Hlubší význam má v Česku Svátek zesnulých, který všichni známe pod názvem Dušičky. Slaví se 2. listopadu, den po Slavnosti Všech svatých. Právě v tento den si připomínáme zemřelé příbuzné či blízké osoby, lidé navštěvují hřbitovy, vzpomínají na ty, kteří už tu s námi nejsou, pokládají na hrob květiny a zapalují svíčky.

„Jako malý jsem dušičky míval moc rád. Můj děda byl velmi křesťansky založený a my jsme vždy jezdívali k němu, abychom obešli hřbitovy, zapálili svíčky a upravili hroby a vzpomněli na zesnulé. Líbilo se mi chodit ve tmě a pozorovat jen svítící svíčky. Mělo to takovou tajuplnou atmosféru, když už byla tma tak brzy, častokrát bylo zataženo nebo mlha. Připadá mi to jako důležitý svátek, u kterého se většinou sejde celá rodina a vzpomíná na zesnulé, připomíná si jejich skutky a udržuje si je stále v paměti. Halloween jsme nikdy moc neslavili, protože to není tradiční český svátek a spíš, 'náplava' ze zahraničí, ale několikrát jsem na chatě vyřezával dýně a to byla super zábava na odpoledne.“ vzpomíná student Kyberbezpečnosti Jakub Čada.

Památku věrných zemřelých zavedl roku 998 opat z Cluny, sv. Odilo († 1048), který se snažil pokřesťanštit pohanskou tradici svátku Samhain. Z Cluny se svátek šířil po klášterech dál do světa, až ho v 10. století oficiálně zavedl papež Benedikt XV.

<https://stisk.online/a/SPJbM/halloween-nebo-dusicky-u-brnenskych-studentu-stale-jeste-vitezi-tradice-dusicek>